

Krupa Sándor:

A CSEND MUZIKALITÁSA BESZÉLGETÉS DR. VÁRSZEGI TIBORRAL

- 1987-től 2018-ig éltél Jászberényben. Sokáig a jászberényi főiskolán tanítottál, ahol 1990-ben főiskolai hallgatókból egy színjátszó csoportot hoztál létre. Egyik tagját, Gemza Pétert elindítottad a színházi pályáján, aki Franciaországban a világ egyik legjobb mozgásszínházában dolgozott Nagy József világhírű koreográfus szárnyai alatt, majd visszatérve Magyarországra hosszú évekig a debreceni Csokonai Nemzeti Színház vezetője volt. 2005-ben *Az ittlét*

öröme címmel jelent meg a színpadi mű hermeneutikájáról írt könyved. Színházművészeti folyóiratot alapítottál, neves folyóiratokban tanulmányokat publikáltál, színházi évkönyveket szerkesztettél, irodalmi lapot adtál ki, közben előadó-művészettel foglalkoztál, színházat alapítottál több ízben is. Az általad létrehozott Pont Színházban rendeztél, színészkedtél, Csíkszeredától Los Angelesig játszottál és tanítottál több tucatnyi színházban és egyetemen. Létrehoztál és működtetted Jászberényben egy kiváló befogadó színházat, ahová évente 60-65 színvonalas színházi előadást hoztál, és még sokáig sorolhatnám, hogy mi mindennel foglalkoztál az alatt a 31 év alatt, amíg Jászberényben éltél. Jászberény után mi következett?

- A Bakonyban egy kis faluban, Magyarpolányban élek. A Magyar Művészeti Akadémia tavasszal alakult veszprémi regionális munkacsoportjának vagyok a titkára. Fél állásban a Színház és Filmművészeti Egyetemen művelődéstudomány tanítók alkalmanként dramaturg szakos hallgatóknak. A színházi előadások szervezését ugyanúgy folytatom a MaloM Program néven alapított befogadószínházban, mint Jászberényben, ugyanazzal a szisztémával, csak most már magyarpolányi székhellyel a Bakonyban és a Balaton-felvidéken, valamint kicsi falvakban az Ormánságban, Baranyában, a Dráva mentén, több apró településen. 2009 óta máig 234 társulat vagy előadó, 406 különféle előadását, összesen 739 alkalommal fogadtuk be.

- *Milyen az előadások fogadtatása?*

- Mint ahogyan Jászberényben, ahol az előadások után nagyon sokan könnyektől meghatódva jöttek ki a nézőtérről, a mostani helyszíneken is hasonlóan fogadják a tájházakban, művelődési házakban, pajtákból látott produkciókat: mélyen érinti őket és szépnek találják, sokat beszélnek róluk.

- *Színházzal kapcsolatos ontológiai, lételméleti problémával foglalkoztál *Az ittlét öröme* című művedben. Kuriózumnak számított, erről a témáról eddig nem sokan írtak. Mikor jelenik meg újabb könyved?*

- Szoktam még írni, de már nem azzal a szándékkal, hogy meg is jelenjen. Mára a csend fontosabb lett minden másnál. Ma már a háttérzene is zavar. Bachot, Lisztet, Gershwin, Glen Millert, az Illés zenekart vagy Ruzsa Magdát csak akkor hallgatok, amikor kizárólag rájuk figyelek. És igyekszem nem engedni, hogy elkalandozzanak közben a gondolataim. Nagyon régen megtapasztaltam, hogy a csend is hang, nem pedig a hang hiánya. „Pusztán” az érzékszerveimet kellett alkalmassá tenni arra, hogy meghalljam és felismerjem a csend muzikalitását is. Az évek során fokozatosan teljesedett ki bennem, ma pedig már látom, hogy az emberi érzékszervekkel felfogható dimenziók határa végtelen, mint a csillagos ég. Ebben a közegben ismertem fel Feleimet, vagyis Feljebbvalóimat is, akiknek immár a munkatársa lettem. Szoktam mondani, nem vagyok hívő ember, mert nekem immár nem hitem, hanem bizonyosságom van. Munkatársaim tehát nem csak az emberek között vannak. Néhány éve már világosan látom, hogy bármit, amit születésem óta tettem, nem a saját érdemem (persze az én szabad akaratom is kellett hozzá), nem az én dicsőségem, hanem Feleimé. Ez is tapasztalás. Ám ez a dicsőség nem egy megtanult lecke számomra, ahogyan például egy átlagos szentmisén emlegetjük a Mennyekben lakozó dicsőséget, hanem cselekvés, amely egyszerre nagy munka és nagy öröm. Az pedig, hogy ez naponta megcselekedhető legyen, nagyon nagy erőt kíván. Nem szabad ellustulnom, és tudom, hogy nem lehet felelőtlenül itt hagyni a Földet, pláne olyan léleknek, aki talán a földkerekség legnehezebb lelki kiképzőközpontjába, a Kárpát-medencébe kérte a leszületést. Égi munkatársaimmal kapcsolatban mostanában egyre többször idézem: Isten nem az alkalmasakat hívja el, hanem az elhivatottakat teszi alkalmassá. Ezt magam is megtapasztaltam.

- *Az életedben mit tartasz jelenleg a legfontosabbaknak?*

- A hálaadást. Nagyon sok hálaszertartást végzek. Napi szinten megköszönöm a Feljebbvalóknak, hogy együtt munkálkodhatok velük. És a szépséget. Az olyan szépséget, ami nem dísz, hanem a kozmikus rendet idézi. A harmóniát. Ezt keresem a környezetemben, az irodalomban, a zenében, az építőművészetben, a filmművészetben, a színházművészetben, mindenben.

- *Nem csak befogadóként keresed a szépséget, de alkotóként is. A 10. Színházi Olimpia részeként telt házban előadásokon pünkösdkor mutattátok be a Magyarpolányi Passiót, amit idén te írtál, rendeztél, sőt játszottál is az előadásban.*

- Magyarpolányban a falu lakói harminc éve minden évben előadják a Passiót. Európában ez az egyetlen település, ahol minden évben bemutatják. Kezdetben húsvétkor játszották, az utóbbi években átkerült a bemutatás ideje pünkösdre. A Jézust játszó hivatásos színészen kívül mindenki falubeli, vagy környékbeli. Alkotóként együtt dolgozott az előadás sikerén polgármester, villanyszerelő, ács, iskolaigazgató, tanár és mások 6 éves kortól nyolcvanegynéhány éves korig. Az 1200

lélekszámú településen százötvenen színen voltunk. A Kossuth-díjas Szarka Gyula szerezte a zenéjét, kifejezetten számunkra.

- *Rendezésedben a szenvedés helyett az újjászületést állítottad a történet középpontjába. Nem szenvedéstörténet, hanem üdvösségtörténetet láthattak a nézők. Milyen volt az új koncepcióval készült Magyarpolányi Passió fogadtatása?*

egységgel. Nagyon ritkán adódik ilyen különleges alkalom az ember számára.

- 336 szék minden nap megtelt, pótszékeztünk. Az ország minden részéből érkeztek érdeklődők. Az előadások után sokan jöttek oda hozzám elismerő szavakkal, többen könnyek között meghatódva megköszönni az élményt, és hasonlókat láttam televíziós riportokban is. Egészen kivételes alkalom közösen megélni az Egységet, amikor a földi egység egybe esik az égi

- *Szabadidőben, ha egyáltalán van, mivel szoktál foglalkozni?*

- Egész életemben úgy éltem, hogy nem vált külön a munkaidőm a szabadidőmtől. Nálam otthon nem lehet kertet művelni, a Bakony miatt a telkem nagyon köves, de vannak állataim. Tyúkok, pulykák, őshonos magyar fajták. És van egy birkám. Van egy gyönyörű és nagyon okos fehér lovam. A birkával úgy bánik, mint a testvérével. Hatalmas, mély érzései vannak. A fehér ló nekem egyébként is különlegesen fontos. A Fehérlófia szimbolikáját tanítottam is, ezen a magyar népmesén keresztül sok mindent be lehet mutatni a diákoknak. Az udvaromból látszik az ország talán legszebb kálváriája. Kétszáz méterre lakom tőle. Nagyon fontos nekem ez a kapcsolat. Egyedül élek egy kétszáznegyven éves felújított műemlék házban. Az udvaromban van egy gyönyörű jurta. Nagyon szeretek benne lenni. A fiammal telefonon tartom a kapcsolatot, ő Új-Zélandon dolgozik. A lányom Budapesten él, gyakran meglátogat. Várom a fiamat, hogy hazajöjjön. A lányomat, hogy meglátogasson. Az unokáimat, hogy megszülessenek.

Válogatás a Magyarpolányi Passió linkjeiből

Magyarpolányi Passió – előzetes, 2 perc.

<https://www.youtube.com/watch?v=NBz-9i9koQ>

Magyarpolányi Passió – riport az első próbák egyikén, 6 perc.

<https://www.youtube.com/watch?v=RLh--agqxBE>

Magyarpolányi Passió – riportok az első jelmezes próbán, Szarka Gyulával, 9 perc
["https://www.youtube.com/watch?v=JwglM_oWYbM](https://www.youtube.com/watch?v=JwglM_oWYbM) HYPERLINK

Magyarpolányi Passió – összefoglaló, nézői és alkotói riportok, 20 perc.
<https://www.youtube.com/watch?v=HydkFqf-g1A>

Magyarpolányi Passió – újságcikk 2018. évi videóval
<https://magyarnemzet.hu/kultura/2023/05/magyarpolanyi-passio-a-szinhazi-olimpian>